Moció 19
CP 16/10/2026
Assumida:
Grup Municipal TGNECP
Grup Municipal ERC
Grup Municipal PSC

MOCIÓ EN DEFENSA DE LA CREACIÓ DEL PARC NATURAL DEL GAIÀ

SETEMBRE DE 2026

1. ANTECEDENTS

Les reunions de la Taula de Governança de la conca del riu Gaià, impulsades i organitzades de manera continuada des de l'any 2025, han suposat un punt d'inflexió en l'anàlisi de la gestió d'aquest àmbit fluvial i del seu entorn natural.

Aquest espai de debat i treball compartit ha evidenciat la ferma voluntat dels ens locals (ajuntaments i consells comarcals) i de les entitats associatives i de custòdia del territori de participar de manera activa en la planificació, la protecció i la gestió dels espais naturals que conformen la conca.

En el marc d'aquestes trobades s'han analitzat i debatut múltiples opcions i fórmules organitzatives per canalitzar aquesta voluntat de gestió compartida, com ara la creació de consorcis administratius, associacions de municipis o entitats mixtes de gestió. Tanmateix, l'anàlisi rigorosa de la realitat jurídica, administrativa i financera ha demostrat que aquestes opcions resulten inviables a la pràctica:

- Complexitat i rigidesa administrativa: La constitució de noves figures consorciades o associatives entre administracions de diferent nivell topa amb importants traves burocràtiques, incompatibilitats de gestió i una elevada dificultat per assolir acords operatius estables.
- Manca de capacitat jurídica i sancionadora: Cap d'aquestes figures d'associació voluntària disposa de competències reguladores o potestat sancionadora pròpia per fer complir la normativa de protecció ambiental al llarg de la conca, quedant supeditades a les atribucions individuals de cada ajuntament.
- Insuficiència i inestabilitat econòmica: Les fórmules consorciades depenen de les aportacions dels municipis i entitats integrants, una font de

Document electrònic Original, incorporat el dia 16/09/2026 . Podeu comprovar la seva autenticitat mitjançant el codi de verificació 16341570044165377277 a https://seu.tarragona.cat/validador

finançament fràgil, desigual i clarament insuficient per sostenir una estructura tècnica permanent i una planificació econòmica a llarg termini.

Així doncs, la dinàmica de la Taula de Governança ha fet palesa la feblesa d'aquests models davant d'un territori d'una gran complexitat geogràfica i administrativa (23 municipis, 5 comarques i 2 províncies). Aquesta dispersió competencial genera un buit de gestió efectiu que cap de les opcions locals o consorciades pot resoldre de manera real i duradora.

En conseqüència, es conclou que aquest buit de gestió només pot ser suplert per la Generalitat de Catalunya, l'única administració amb la capacitat jurídica, directiva i pressupostària necessària per assumir una gestió integral i coordinada de la conca.

2. JUSTIFICACIÓ JURÍDICA I COMPETENCIAL

El present document és una proposta que recopila la informació que recolza la creació del Parc Natural del Gaià i n'articula els arguments que ho justifiquen. A Catalunya, la figura del Parc Natural es regula per la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, que n'estableix els objectius, els procediments de declaració i altres aspectes de caràcter general.

L'article 25 de la Llei disposa que "*són parcs naturals els espais naturals que presenten valors naturals qualificats, la protecció dels quals es fa amb l'objectiu d'aconseguir-ne la conservació d'una manera compatible amb l'aprofitament ordenat de llurs recursos i les activitats de llurs habitants.*"

En aquest sentit, aquesta proposta de creació del Parc Natural s'empara per la següent normativa bàsica:

- Estatut d'Autonomia de Catalunya, en el seu article 144 estableix la competència de la Generalitat en matèria de medi ambient, espais naturals i meteorologia.

Document electrònic Original, incorporat el dia 16/09/2026 . Podeu comprovar la seva autenticitat mitjançant el codi de verificació 16341570044165377277 a https://seu.tarragona.cat/validador

- Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat que en el seu article 36 atribueix a les comunitats autònomes la declaració i la determinació de les fórmules de gestió dels espais naturals protegits en el seu àmbit territorial.
- Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, que crea i regula la figura de Parc Natural de Reserva Natural parcial.
- El Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural (PEIN) que inclou els espais anomenats Desembocadura del riu Gaià, Sistema Prelitoral central, El Montmell-Marmellar i Riu Gaià-Albereda de Santes Creus.
- L'Acord del Govern de la Generalitat GOV/112/2006, de 5 de setembre, pel qual s'aprova la xarxa Natura 2000 a Catalunya que inclou els espais anomenats Costes del Tarragonès, Riu Gaià, Sistema prelitoral central i el Montmell-Marmellar.

3. SUPERACIÓ DE LA FRAGMENTACIÓ TERRITORIAL I COHERÈNCIA DE CONCA

Actualment, la protecció del riu Gaià i la seva conca es troba compartimentada en quatre espais de la Xarxa Natura 2000 i del PEIN que actuen com a illes administratives sense visió de conjunt:

Espai Natural Protegit Actual	**Codi XN2000**	**Proposta d'Integració i Millora**
Sistema Prelitoral Central	ES5110015	Integració plena a l'ENP/Parc Natural unificat del Gaià.
Riu Gaià – Albereda de Santes Creus	ES5140019	Integració com a eix vertebrador fluvial central
El Montmell – Marmellar	ES5140018	Valorar la seva integració
Costes del Tarragonès	ES5140007	Unificació de la desembocadura, zones humides i ecotò marí

Document electrònic Original, incorporat el dia 16/09/2026 . Podeu comprovar la seva autenticitat mitjançant el codi de verificació 16341570044165377277 a https://seu.tarragona.cat/validador

Ampliacions Territorials Estratègiques de la Proposta:

- **Trams desprotegits del DPH:** Tram St. Coloma Queralt - Pontils (6.5 km) i El Pont d'Armentera - Santes Creus (5.7 km).
- **Plana del Vinyet (Tarragona):** Inclusió de les 20.9 ha de titularitat pública i finques privades per protegir una plana al·luvial litoral.
- **Litoral i Platja d'Altafulla:** Protecció de la zona dunar, Vinyet i ecotò marí davant la desembocadura i Altafulla
- **Afluents i Punts Singulars:** Correcció cartogràfica del DPH del riu de Boix i tram de Pontils, així com la inclusió i naturalització del Llac de Formigosa (Querol).
- **Crear connectors i l'encaix amb l'ENP El Montmell – Marmellar (codi: ES5140018) i ENP Massís de Bonastre (codi: ES5140014)**

4. VALORS AMBIENTALS, PATRIMONIALS I SOCIALS EXCEPCIONALS

El Gaià és el principal connector biològic de la Catalunya meridional, unint el litoral tarragoní amb l'interior (Alt Camp, Conca de Barberà, Baixa Segarra) fins als Pirineus. La declaració de Parc Natural es justifica per:

A. Biodiversitat i Hàbitats d'Interès Comunitari

- **Fauna de gran valor conservacionista:** Presència d'espècies d'alt / molt alt interès com l'àliga cuabarrada (*Aquila fasciata*), el duc (*Bubo bubo*), el barb cua-roig (*Barbus haasi*), la tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*), la reintroducció del cranc de riu autòcton (*Austropotamobius pallipes*) i la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) i la recenta tornada del corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*) a la desembocadura i el Vinyet.
- **Vegetació singular:** Presència d'hàbitats prioritaris com les pinedes de pinassa (9530*), pastures xerofítiques (6220*), alzinars, rouredes ibèriques, salzedes, alberedes, omedes i freixenedes (92A0) i baladrars (els més septentrionals d'Europa).

Document electrònic Original, incorporat el dia 16/09/2026 . Podeu comprovar la seva autenticitat mitjançant el codi de verificació 16341570044165377277 a https://seu.tarragona.cat/validador

- **Endemismes botànics únics:** Localització de taxons com *Knautia rupicola*, *Galium brockmannii*, *Hieracium laniferum*, *Limonium gibertii* i *Achillea maritima*.

B. Patrimoni Històric, Cultural i Paisatgístic

- **Eix dels Castells del Gaià:** La conca va esdevenir la línia de frontera de la Marca Hispànica (ss. X-XI). Compta amb els castells de Querol, Santa Perpètua, Saburella, El Catllar, Altafulla i Tamarit.
- **Ruta del Cister i Camins Històrics:** Alberga el Reial Monestir de Santes Creus, el Santuari de Sant Magí de Brufaganya i el Camí de les Terres del Gaià (65 km de continuïtat senderística).
- **Diversitat Paisatgística:** Integració de 6 unitats del Catàleg del Paisatge (La Baixa Segarra, L'Alt Gaià, Els Camps de Santes Creus, El Montmell, El Massís de Bonastre i El Baix Gaià).

5. RESPOSTA A LES AMENACES I OPORTUNITATS SOCIOECONÒMIQUES

Principals Amenaces a Mitigar amb la Protecció Directa:

- **Degradació de l'eix hídric:** Manca de depuradores en trams mitjans, alteració dels cabals ecològics i efectes de la presa del Catllar.
- **Pressió antròpica i urbanística:** Hiperfreqüentació a la costa, accés il·legal motoritzat, tancament d'espais oberts per l'abandonament agrari i projectes vinculats amb les energies renovables en sòl no urbà.
- **Espècies Invasores:** Necessitat de campanyes estructurades contra el visó americà (*Neogale vison*) i flora al·lòctona com ara la canya (*Arundo donax*).

Oportunitats del Parc Natural per al Territori:

- **Dotació de recursos propis:** Equip de gestió, fons d'inversió directes i línies de subvenció prioritàries per als municipis del Parc.

Document electrònic Original, incorporat el dia 16/09/2026 . Podeu comprovar la seva autenticitat mitjançant el codi de verificació 16341570044165377277 a https://seu.tarragona.cat/validador

- **Revitalització de l'economia local i del món rural:** Promoció de la vitivinicultura ecològica, l'agricultura de proximitat, el turisme de natura no massificat i el desenvolupament de micropobles de l'Alt Gaià.
- **Projectes d'Envergadura:** Reintroducció de la llúdriga (*Lutra lutra*), gestió de sediments i la millora ambiental i funcional de l'embassament del Catllar i consolidació dels boscos de ribera arreu de la conca.

6. CONCLUSIÓ I FULL DE RUTA PROPOSAT

Davant la impossibilitat de consolidar un ens consorciat local per falta de recursos i atribucions formals, el ple de l'Ajuntament de ..... pren els següents acords:

1. Sol·licitar al **Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya** que iniciï el procediment administratiu per a la **unificació immediata dels ENP de la conca del Gaià** en una sola unitat de gestió.
2. Sol·licitar al **Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya** que redacti i aprovi el projecte de declaració del **Parc Natural del Gaià**, incorporant les ampliacions discontínues proposades pels municipis (tram DPH de Santa Coloma a Pontils, El Pont d'Armentera a Santes Creus, Plana del Vinyet, Platja d'Altafulla i el Llac de Formigosa a Querol).
3. Sol·licitar al **Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya** que estableixi un òrgan rector (Consell de Protecció del Parc) on els ajuntaments i la societat civil mantinguin veu i participació activa en la governança del territori.
4. Comunicar aquesta acords al **Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya**, així com a **l'Associació Mediambiental la Sínia.**

Document electrònic Original, incorporat el dia 16/09/2026 . Podeu comprovar la seva autenticitat mitjançant el codi de verificació 16341570044165377277 a https://seu.tarragona.cat/validador